

Folketinget — Socialudvalget

Christiansborg, den 9. maj 2007

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere.

Vedlagt omdeles materiale fra socialministerens møde den 24. april 2007 om "effekt og dokumentation på Socialministeriets område".

Til orientring er artiklen "Effektmåling er in" fra Social Forsknings Instituttets årsberetning 2006 også vedlagt.

Med venlig hilsen

Kristian Bothe,
studentermedhjælp.

19. april 2007

Kort notat om effektprojektet

Effektprojektet blev igangsat efteråret 2005 som opfølgning på satspuljeforliget for 2006, hvor ministeren og ordførerne var enige om, at der fremover skal være klare resultatmål og målopfølgning i alle satspuljefinansierede initiativer og på længere sigt viden om effekterne.

Projektet omfatter i princippet alle opgaver i ministeriet, hvor perspektivet har relevans: lovarbejdet, politiske strategier, puljeudmeldinger, resultatkontrakter, bestilling af forskning mv.

Det overordnede formål er at sikre en større evidensbaseret socialpolitik og social praksis - samt en højere grad af styring efter resultater.

Performance management og effektforskning

Der arbejdes med performance management (resultatbaseret styring) som det *generelle* redskab til dokumentation af resultater for borgerne, og effektforskning til nogle få *udvalgte* projekter, hvor man vil dokumentere med høj grad af sandsynlighed, at resultaterne skyldes netop den social indsats.¹

Performance management går kort fortalt ud på, at man gør sig klart:

- **hvilket problem**, man vil løse, for
- **hvilken målgruppe** - mao.
- **hvilken konkret forandring**, man vil skabe. Forandringen skal beskrives så præcist og konkret, at man kan afgøre, om man når resultatet eller ej.
- **hvad årsag-virkningssammenhængen (forandringsteorien) er** hele vejen fra ressourcer over aktiviteter til produkter og til virkninger for borgerne på kort og lang sigt - herunder om der er forskning eller erfaringer, der underbygger indsatsen
- **at man følger op på, om resultaterne rent faktisk bliver nået, og**
- **at viden om resultaterne bruges i den fortsatte udvikling og styring.**

Når private forslagsstillere eller medarbejdere i ministeriet skal beskrive et initiativ, der skal indgå i satspuljeforhandlingerne, skal disse punkter (idéelt set) gennemtænkes og beskrives. Når indsatserne igangsættes, skal der desuden følges op på, om forandringsmålene nås.

¹ Mht. kompetenceudvikling inden for performance management har vi i 2006 haft hjælp af Rambøll Management, og vi samarbejder med SFI om en styrkelse af effektforskningen i et projekt finansieret af satspuljeaftalen for 2006 med 1 mio. kr.)

Hermed får vi veldokumenterede projekter, hvor indsatsen og målgruppen er beskrevet og resultaterne dokumenterede.

Undgå overflødige dokumentationskrav

Vi arbejder løbende på at finde det rigtige niveau for omfanget af dokumentation for de mange forskellige projektyper og indsatser. Omfanget af dokumentation af resultater skal stå i et rimeligt forhold til størrelsen af de projekter, det handler om, herunder hvor stor bevillingen er - og til den dokumentationskapacitet, der er til stede eller med en rimelig indsats skal opbygges. I disse afvejelser er der fire vigtige rettesnore:

- Fokuser på en **velbeskrevet forandringsteori** og på at få dokumenteret **resultaterne**.
- **"Keep it simple"** – efterspørg ikke data om alt muligt, men vælg nogle få resultat- og evt. produkt/output indikatorer, som på en rimeligt dækkende måde afspejler projektets formål.
- Alle niveauer skal opleve et udbytte af dokumentationen – ellers får man værdiløse data. Dvs. at den **lokale læring af projektmonitoreringen er vigtig** – fx at man kan bruge projektdata til at gøre projektet bedre til at skabe resultater.
- Ministeriet skal **anvende de data, ministeriet efterspørger**, fx til at forbedre satspuljeordførernes beslutningsgrundlag, og til at udbrede særligt lovende sociale indsatser.

Klare mål og effekter i lovarbejdet

Som led i effektprojektet er der desuden udarbejdet et sæt krav til ny lovgivning på Socialministeriet område. Formålet er at løfte kvaliteten af lovforslagene og skabe større klarhed i beslutningsprocessen og den efterfølgende implementering. Desuden skabes der bedre muligheder for at følge resultaterne af lovgivningen.

Der er udarbejdet 5 krav til lovarbejdet, som fremover skal gøres gældende (departementschefresolution, juni 2006):

- 1) Lovgivningen skal have et klart formål
- 2) Formålet skal underbygges med operationelle mål, så man kan måle, om loven opfylder sit formål
- 3) Målgruppen skal være klar og velbeskrevet
- 4) Lovgivningen skal have en god forandringsteori (det skal være sandsynligt og så vidt muligt underbygget af viden, at de midler, der angives i lovgivningen, fører til de ønskede mål)
- 5) Der skal følges op på, om formålet opfyldes

Som minimum skal punkt 1: *klart formål* og punkt 3: *velbeskrevet målgruppe* **altid** indgå i bemærkningerne, og de øvrige punkter skal indgå, med mindre der er væsentlige hensyn, eksempelvis politisk/strategiske, der taler imod.

Vi er ikke kommet så langt med implementeringen, som vi gerne ville. I indeværende samling er det dog lykkedes at bidrage til klarere mål og forandringsteori i en del af forslagene, og i et enkelt er der indføjet et specifikt mål.

Det drejer sig om L81, Forslag om ændring af lov om almene boliger mv. (Den almene sektors midler, sammenlægning af boligorganisationer og indberetning af data til en boligportal).

Vi vil inden sommerferien 2007 samle op på erfaringerne fra indeværende samling og komme med en indstilling til ledelsen om, hvordan vi skal arbejde videre fremover mht. effektfokus i lovarbejdet.

Arbejdsform og organisering i Effektprojektet

Effektprojektet er forankret i CPI, med Effektsekretariatet (3 medarbejdere, inkl. forskningsområdet). Derudover har næsten alle enheder i huset udpeget 1-2 medarbejdere til den såkaldte Effekt task force.

I task forcen indgår pt. 6 medarbejdere fra Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service. Styrelsen har endvidere en selvstændig kompetenceudviklingsproces om performance management (resultatbaseret styring) bl.a. for at sikre, at satspuljearbejdet følges op med samme tilgang som i departementet, når udmøntningsopgaver varetages af styrelsen.

Task force medlemmerne modtager løbende uddannelse i performance management og effektforskning. Deres rolle er at sikre, at enhederne opgaver fx i relation til satspuljeforslag, lovforslag og puljeudmeldinger, får indarbejdet effektperspektivet. De fungerer desuden som ambassadører for tankegangen i enhederne.

Et andet element i projektets arbejdsform er de såkaldte pilots: udvalgte projekter, hvor effektperspektivet gives en særlig opmærksomhed. Det Fælles Ansvar II er udvalgt som et pilot, og der er et tæt samarbejde mellem fagenhed, Tilskudsadministrationen, Styrelsen og Effektsekretariatet om et sikre effektperspektivet i alle programmets faser.

(I parentes bemærket bygger også Effektprojektets arbejdsform på, at vi har udarbejdet en forandringsteori for, hvordan vi skal nå projektmålene.)

17. maj 2006

Fokus på dokumentation og effekt i lovarbejdet!

De helt overordnede spørgsmål, der skal besvares er: Hvad skal lovforslaget ændre for hvem, hvornår – og hvordan følger vi op på, om det sker? Det indebærer følgende:

- 1) **Lovgivningen skal have et klart formål**
Hvilken forandring skal lovgivningen medføre for målgruppen på kort og længere sigt? Tag afsæt i det problem lovgivningen skal løse.
- 2) **Formålet skal underbygges af operationelle mål, så man kan måle, om loven opfylder sit formål**
De operationelle mål skal til sammen give en godt billede af hvilke resultater, der skal nås for at opfylde formålet. Gå efter relativt få, men centrale mål.

Det kan desuden være nyttigt at sikre sig at målene er SMART-sikrede? Dvs. målene skal være:

- Specifikke (formuleret konkret, præcist og detaljeret)
- Målbare
- Accepterede (af interessenterne)
- Realistiske (kan nås inden for den givne tid og de givne ressourcer)
- Tidsbegrænsede (hvornår skal målet være nået)

- 3) **Målgruppen skal være klar og velbeskrevet**
Det er vigtigt at stilles sig selv spørgsmål som fx:
 - Hvem er målgruppen?
 - Hvor mange forventes at være omfattet?
 - Er der relevante undergrupper?
 - Har vi forventninger til udviklingen i målgruppen (flere, færre konstant)?
- 4) **Lovgivningen skal have en god forandringsteori**
Følgende spørgsmål skal overvejes:
 - Er det sandsynligt, at de midler, der er angivet i loven, fører til de ønskede mål?
 - Er der forskningsmæssig viden, der understøtter forandringsteorien?
- 5) **Der skal følges op på, om formålet opfyldes**
Følgende spørgsmål skal overvejes:
 - Hvilke datakilder skal anvendes?
 - Hvordan sikres det, at der er muligt at følge op på hvorvidt loven opfylder sit formål? Bemærk, at der allerede i formuleringen af lovforslaget bør udarbejdes en evalueringsmodel. Det betyder også, at

man bør forsøge at etablere en baseline og undgå løse formuleringer som fx, "at lovgivningen evalueres efter x antal år".

- Er der mulighed for at iværksætte egentlige effektstudier, dvs. studier hvor effekten af den givne indsats kan sammenlignes med en situation, uden den givne indsats? Det vil ofte ikke være tilfældet med lovgivning, da lovgivning oftest vil omfatte alle i en given situation.

Hvad vil jeg tale om ?

- Hvorfor fokus på effekt?
- Hvordan arbejde med effekt? Idegrundlag.
- Hvordan arbejdes der i Socialministeriet med effekt?
- Hvordan går det?
- Klassiske problemer (målehelvede?)

Hvorfor fokus på effekt?

Hjælp, der hjælper betyder:

- bedre indsats for borgerne
- bedre udnyttelse af ressourcer
- velfærdsstatens legitimitet styrkes

Hvordan arbejde med effekt. Idegrundlaget.

- hvad er problemet
- hvilken forandring vil man opnå for hvem
- hvad er forandringsteorien
- nås resultaterne (dokumentation)
- brug resultaterne

Hvordan arbejde med effekt. Resultatbaseret styring i Socialministeriet

Overordnet mål: Politikere og frontpersonale skal have det bedste beslutningsgrundlag for at vælge hjælpen, der hjælper.

Strategi for hvordan vi skaber, samler, systematiserer viden og formidler den til de rette i den rette form

Resultatbaseret styring i Socialministeriet

Flere spor:

- Metodespor
- Forskningsspor
- Effektprojektet
 - Performance Management
 - effektforskning
- Formidling

Resultatbaseret styring i Socialministeriet

Effektprojektet

- Holdningsbearbejdelse og kompetenceudvikling
- Satspuljeprojektet
- Lovkvalitetsprojektet

Satspuljeprojektet

- Fokus på effekt en del af satspuljeaftalen
- Ansøgningsskema med vejledning
- Støtte til udfyldning og opfølgning
- Pilots: Mødrehjælpen og Fælles Ansvar II
- Tilbage melding til satspuljepartierne

Idegrundlaget.

- hvad er problemet
- hvilken forandring vil man opnå for hvem
- hvad er forandringsteorien
- nås resultaterne (dokumentation)
- brug resultaterne

Undgå overflødige dokumentationskrav

- Dokumenter resultater
- Keep it simple
- Alle skal have glæde af data
- Bed kun om data man faktisk bruger

Lovkvalitetsarbejdet i Socialministeriet

Krav til lovarbejdet:

- Klart formål
- Operationelle mål
- Målgruppen velbeskrevet
- God forandringsteori
- Opfølgning planlagt

Hvordan går det?

- Lovkvalitetsprocessen: Fremskridt, men langt til det ideelle
- Satspuljen: Pilots – ok; resten – vi må se
- Kapacitetsopbygning: OK (effektmanual)
- Samle og formidle viden: Gode enkeltpræstationer, men endnu ikke samlet strategi

Klassiske problemer

Målehelvede?

- De fleste dokumentationskrav til frontpersonalet er stillet af talentløse lokale ledere.
- Performance Management reducerer dokumentationen til få enkelte data, fordi de er gennemtænkt

Klassiske problemer

Kulturkløft:

”Målsætninger og effektivitet er begreber, der fra det private profitræs er slæbt over i den offentlige sektor, hvor det er meningsløst. Elskes kun af systemDanmark, mens vi i civilsamfundet har et mere helhedsorienteret synspunkt.”

Baggrunden for dokumentationsprojekterne

- Fornyelse af aftalesystemet ved kommuneforhandlingerne for 2006
- Øget brug af mål- og rammestyring

Hvorfor dokumentation ?

- Klar forudsætning på centralt niveau for større frihedsgrader.
- Forudsætning for at synliggøre det lokale ansvar.
- Forudsætning for hurtig opfølgning på institutionsniveau.

Indikatorer på ældreområdet

”Effektindikatorer”

- Kvalitet af hjælpen (brugeroplevet)
- Hjælpens stabilitet (brugeroplevet)
- Antallet af forskellige hjælpere (brugeroplevet)
- Kendskab til frit valg (brugeroplevet)
- Kendskab til fleksibel hjælp (brugeroplevet)
- Det gennemsnitlige antal sygehusliggedage
- Det gennemsnitlige antal genindlæggelser

Indikatorer på ældreområdet

Baggrundsindikatorer

- Antal leverede timers hjemmehjælp
- Antal visiterede timers hjemmehjælp
- Antal modtagere af hhv. praktisk hjælp og personlig pleje omfattet af frit valg
- Antal hhv. plejehjemspladser og plejeboliger
- Antal ældre der modtager genoptræning/træning
- Antal gennemførte forebyggende hjemmebesøg
- Antal der benytter en privat leverandør
- Antal hjemmehjælpsmodtagere der skifter leverandør
- Antal ældre der benytter frit boligvalg

Indikatorer på ældreområdet

Baggrundsindikatorer

- Udgifter til hjemmehjælp omfattet af frit valg
- Udgifter til plejehjem/plejeboliger
- Udgifter til hjælpemidler til ældre
- Udgifter til træning og genoptræning
- Brugertidsprocent
- Andel af hjemmehjælpsbesøg, der gennemføres planmæssigt
- Den gennemsnitlige ventetid til plejebolig/plejehjemsplads

Fører dokumentation ikke til unødigt administration?

- National dokumentation skal være en delmængde af den lokale ledelsesinformation.
- Der lægges vægt på enstrenget informations-indsamling og IT-understøttende sagsbehandling.
- Kravene til dokumentation skal ikke være for komplekse.

STÆRKESTE FAGLIGE MILJØ FOR EVALUERING, KVALITETSMÅLING OG EFFEKTSTUDIER

EFFEKT MÅLING ER IN

Politikere, embedsmænd og socialarbejdere vil vide mere om, hvilke indsatser der virker og ikke virker på det socialpolitiske område. Politikerne vil kunne træffe beslutninger, som er baseret på viden. Viden om effekten af forskellige indsatser er nødvendig for at kunne bruge pengene bedst muligt og sikre, at borgerne får den optimale behandling. Men det er svært at måle effekt. Det rummer etiske dilemmaer. Og det skal gøres ordentligt, hvis det skal være noget værd.

I USA har man forsket i effektmåling de sidste 40 år på det sociale område. De har nogle af verdens førende forskere på området. Lidt firkantet sagt, er de stort set enige om, at den bedste effektmåling opnås gennem lodtrækningsforsøg. Det vil sige, at skal man undersøge effekten af en social indsats, skal man undersøge to grupper: én gruppe, der bliver udsat for indsatsen, og en anden, der ikke får noget tilbud eller evt. et andet tilbud. Der skal trækkes lod, så det er helt tilfældigt, hvem der er i hvilken gruppe.

“De gør det i USA, når de skal teste effekten af sociale indsatser, men det er meget tvivlsomt, om det vil blive accepteret i Danmark at have en kontrolgruppe som ingen indsats får”, konstaterer forsker Connie Nielsen, der er en af de forskere på SFI, som arbejder med effektmåling. “Det rummer jo et etisk dilemma at udelukke nogen, der har brug for hjælp fra at modtage en indsats, fordi de skal fungere som kontrolgruppe. Men samtidig må det vel også betragtes som uetisk, hvis man ikke undersøger, om indsatserne faktisk hjælper, og i årevis bruger skatte kroner på indsatser uden dokumentation for, at indsatserne virker efter hensigten.”

Det er departementschef i Socialministeriet Thomas Børner enig i. “Jeg tror ikke, at lodtrækningsforsøg, hvor én gruppe får en indsats, mens en kontrolgruppe intet får, nogensinde vil blive almindelige i Danmark på det sociale område. Vi er forpligtet til at hjælpe de udsatte. Derfor tror jeg meget mere på at sammenligne for-

skellige tiltag: Hvad virker fx bedst for unge med adfærdsproblemer: at komme i ambulant terapi eller blive anbragt på døgninstitution?”

En typisk situation vil være ønsket om at teste, hvorvidt en ny indsats er bedre, end det man plejer at tilbyde. Kontrolgruppen kan bestå af en tilfældigt udvalgt gruppe i 'det gamle tilbud', og en deltager-gruppe, som også er tilfældigt valgt blandt brugere, som kunne visiteres til det nye forløb. Dermed kommer man ud over de etiske dilemmaer.

En mulighed for at anvende lodtrækningsforsøg på det sociale område kunne være, hvis en socialindsats af ressourcemæssige grunde ikke kan blive tilbudt alle, som har behovet. De, der ikke trækkes ud, vil i så fald udgøre en oplagt kontrolgruppe. Det samme gælder, hvis der kan trækkes lod blandt personer på en venteliste. Men lodtrækningsforsøg er ikke den eneste måde at skaffe sig solid viden om effekt på. “En anden mulighed er at etablere en kontrolgruppe blandt nogle, som ligner målgruppen uden at være i den. Hvis man fx vil teste en social indsats rettet mod 15-18-årige, kan kontrolgruppen bestå af unge med samme profil på fx 14 og 19 år”, siger Connie Nielsen. “Det kan også være, at der er sat en indkomstgrænse. Så kan man sammenligne dem, der får indsatsen, med dem, der ikke kan få den, fordi de ligger lige over indkomstgrænsen.”

Der er også muligt at vurdere effekt ved at behandle spørgeskemadata eller registerdata med statistiske analysemodeller. Det kan fx være regressionsanalyse, som kan give et samlet overblik over, hvad effekten af deltagelse er, når der er mange individer.

En vej til at få viden om, hvad der virker og ikke virker, er at trække på udenlandske undersøgelser og skabe en oversigt over resultaterne på området. Det er det Nordisk Campbell Center gør. En forskningsoversigt lavet i Campbell-regi er en kritisk gennemgang, vurdering og sammenfatning af, hvad den aktuelt bedste forskning fortæller om effekterne af indsatser på social- og beskæftigelsesområdet. Oversigten bygger på en ekstraordinær omfattende litteratursøgning. Det sker for at minimere den skævhed, der kan komme, hvis man for eksempel

THOMAS BØRNER
Departementschef
thb@sm.dk

CONNIE NIELSEN
Forsker
cni@sfi.dk

TINE EGELUND
Seniorforsker
te@sfi.dk

DET RUMMER JO ET ETISK DILEMMA AT UDELUKKE NOGEN,
DER HAR BRUG FOR HJÆLP FRA AT MODTAGE EN INDSATS,
FORDI DE SKAL FUNGERE SOM KONTROLGRUPPE. MEN
SAMTIDIG MÅ DET VEL OGSÅ BETRAGTES SOM UETISK,
HVIS MAN IKKE UNDERSØGER, OM INDSATSERNE FAKTISK
HJÆLPER OG ER PENGENE VÆRD.

alene tager afsæt i litteratur inden for et bestemt fag. Det bliver så vurderet, hvordan kvaliteten er i de studier, som er fundet i litteratursøgningen. Det sker ud fra en vurdering af, hvilke statistiske metoder som er brugt. Det skal være metoder, der med rimelig sikkerhed er i stand til at komme tæt på virkningen af en indsats. Konklusionen i forskningsoversigten bygger på statistisk metaanalyse af resultaterne fra de udvalgte effektstudier af højeste kvalitet.

PRAKTISKE VÆRKTØJER

Socialministeriet deler hvert år knap en milliard kroner ud til sociale projekter gennem bl.a. Satspuljen og Udsattepuljen. Ministeriet har sat fokus på effektmåling, bl.a. for at få viden om, hvad der rent faktisk kommer ud af projekterne. Derfor har ministeriet bedt SFI om at udvikle et koncept for, hvordan der kan skaffes viden om effekterne af de indsatser, der sættes i gang. Og konceptet skal være skruet sådan sammen, at det kan bruges i praksis af ministeriets ansatte i satspuljeforløbet.

SFI har udarbejdet en manual, der guider embedsmænd, når de skal vælge, hvilke metoder der er bedst, når projekterne skal designes og evalueres. I manualen er der også en oversigt over alle de projekter, der i 2006 fik bevilling fra Satspuljen. Ved hvert projekt er det angivet, om det egner sig til at blive effektmålt, og i givet fald hvordan.

“Det har været vigtigt for os at gøre det klart, at ikke alle projekter egner sig til effektmåling,” bemærker Connie Nielsen. “Det gælder fx projekter, der sigter mod vidensopsamling og opkvalificering af medarbejdere. Her er det vanskeligt at isolere indsatsen i forhold til brugerne. Et andet eksempel er projekter, der sigter mod udviklingen af socialarbejdernes kompetencer eller udbredelse af vidensopsamling og videndeling. Her er der mere fornuft i at evaluere processen frem for effekten.”

VIDEN OM EFFEKTMÅLING

I efteråret 2006 har SFI haft to internationale kapaciteter med til seminar i ministeriets effektmålings-task force-gruppe. Det er Thomas Crossley fra Cambridge University, der bl.a. har fungeret som rådgiver i lignende projekter i Canada og Australien, og senior fellow Charles Michalopoulos, MDRC New York, som har stor viden om amerikanske erfaringer med effektevalueringer.

Og her i foråret står SFI for en undervisningsrække, hvor udvalgte medarbejdere i ministeriet lærer mere om effektmålingsmetoder og statistiske værktøjer.

“Vi har i mange år brugt mange ressourcer på det sociale område og vidst så lidt om, hvad der kom ud af det. Det laver vi for alvor om på nu,” slår Thomas Børner fast. “Vi skal hele tiden basere vores

beslutninger på den aktuelt bedste viden. Vi skal sætte mål og følge op på, om de bliver indfriet. Vi skal vide, om indsatserne virker, og tage konsekvenserne af den viden."

EFFEKTMÅLING AF ANBRINGELSE

SFI skal de næste 4 år følge, hvordan en række af de nye tiltag, der kom ind i Anbringelsesreformen, som trådte i kraft 1. januar 2006, virker. En del af undersøgelsen er en effektmåling. Den drejer sig om børn, som er anbragt hos egen slægt frem for i plejefamilie. Andre lande har gode erfaringer med at anbringe børn hos slægtninge, fx bedsteforældre, hvis de ikke kan fungere hos deres forældre. Det har hidtil kun været meget lidt brugt i Danmark. Formålet med undersøgelsen er at få svar på, hvad der virker bedst for børnene.

ET ALVORLIGT INDGREB KAN IKKE AFGORES VED LODTRÆKNING

"At undersøge, hvad der er bedst for børnene, når de skal anbringes uden for hjemmet, er et godt eksempel på et område, hvor vi ikke kan gennemføre en optimal effektmåling baseret på lodtrækning. Jeg tror ikke, ret mange i Danmark er parate til at afgøre noget så alvorligt og indgribende, som om et barn skal i slægts-, familie- eller institutionsanbringelse gennem en lodtrækning," konstaterer seniorforsker Tine Egelund. "Men samtidig er det jo uhyre vigtigt at få viden om, hvorvidt fx anbringelse hos slægten giver disse belastede børn et bedre og mindre turbulent liv. Vi må derfor undersøge effekten ved at sammenligne børn, som er anbragt hos nærmeste familie, med børn, der er anbragt i almindelig familiepleje."

Ankestyrelsen har en opgørelse over samtlige børn, der er anbragt hos slægts- netværks- eller plejefamilie. Der er oplysninger om køn, alder, dansk eller anden etnisk oprindelse og i nogen grad om problemernes art. Derfor vil det være muligt at se på de børn, der er anbragt hos slægten, og sammenligne dem med en kontrolgruppe af børn anbragt i plejefamilie med samme profil. Børnene i denne del af undersøgelsen er fra 3 til 15 år. Det, som forskerne fra SFI undersøger, er børnenes problemer i skolen, deres helbred, evt. kriminalitet eller misbrug, samvær med egen familie, og om anbringelsen varer ved eller bryder sammen. Det er børnenes plejeforældre, der skal svare på et spørgeskema, første gang i foråret 2007, og så igen om 1½ år i efteråret 2008. Spørgeskemaet indeholder bl.a. en række spørgsmål, der giver et billede af børnenes trivsel. Der er fokus på fem områder: følelsesmæssige problemer, adfærdsproblemer, hyperaktivitet, forholdet til kammerater og sociale styrker. Det er et internationalt redskab, som hedder SDQ – Strengths and Difficulties Questionnaire – altså spørgeskema om styrker og vanskeligheder. De samme spørgsmål er brugt i en lang række internationale og nordiske undersøgelser om børn, og ikke mindst i SFI's Børneforløbsundersøgelse, hvor børn født i 1995 bliver fulgt gennem hele opvæksten. Det giver derfor nogle gode muligheder for at sammenligne på tværs af undersøgelserne.

SLÆGTSANBRINGELSER GIVER MÅSKE MERE STABILITET OG BEDRE TRIVSEL

"Man har tidligere været meget tilbageholdende med at anbringe børn hos fx bedsteforældre eller anden nær familie, konstaterer Tine Egelund. "Det har været opfattelsen, at bedsteforældrene nok havde

 AKTUELLE SFI-UNDERSØGELSER OM EFFEKT

 INDSATS FÅR LEDIGE HURTIGT I GANG

På arbejdsmarkedsområdet har SFI evalueret, om en tidlig indsats over for forsikrede ledige kan få de ledige hurtigere i arbejde. De ledige, der er født mellem den 1. og den 15. i en måned, udgjorde forsøgets deltagergruppe, der blev tilbudt en særlig indsats. Den anden halvdel af de ledige, der er født mellem den 16. og den 31. i en måned, udgjorde kontrolgruppen, som fik den almindelige lovpligtige indsats for ledige. Evalueringen viser, at sandsynligheden for at komme hurtigt i arbejde gennemsnitligt var 20-30 pct. større for de ledige i deltagergruppen end for de ledige i kontrolgruppen. Den viser imidlertid også, at efter et halvt års ledighed var chancerne for at få arbejde næsten den samme i deltager- og kontrolgruppe.

 NORDISK CAMPBELL CENTER: OVERSIGTER OVER
INTERNATIONALE FORSKNINGSRISULTATER

I 2006 har forskningsoversigter fra Nordisk Campbell Center bl.a. vist, at behandling af indsatte misbrugere kan reducere tilbagefald til kriminalitet med op til 20 procent, at MST-behandling hverken er bedre eller dårligere end anden behandling af unge med massive problemer, og at sprogterapi hjælper børn med talevanskeligheder og lille ordforråd.

 KAN SOCIALT BELASTEDE OMRÅDER TILTRÆKKE NYE,
STÆRKE BEBOERE?

På det boligsociale område skal SFI til at undersøge, om visse belastede almene boligområder er blevet mere attraktive og har fået en mere blandet beboersammensætning, efter de har fået penge fra Landsbyggefonden. Regeringen og de almene boligselskaber er bekymrede over den tiltagende sociale polarisering i de almene boligområder. De vil gerne have en mere blandet beboersammensætning og at der flytter flere "almindelige" familier (dvs. personer med arbejde, uddannelse) ind i de almene boliger. Man har derfor lavet en "omprioriteringslov", hvor almene boligforeninger kan søge om penge fra Landsbyggefonden til tre type typer tiltag for at gøre deres almene boliger mere attraktive: 1) fysisk forskønnelse af boligområderne, 2) huslejenedsættelse og 3) socialpolitiske tiltag. SFI har lavet en spørgeskemaundersøgelse i 2003 med ca. 1000 personer fra 10 forskellige almene boligområder, der alle har søgt om midler fra Landsbyggefonden før loven trådte i kraft. SFI laver nu en ny spørgeskemaundersøgelse i de samme områder (og, hvis muligt, med nogle af de samme beboere, som stadig bor der) – det vil sige efter, at de har fået tilskud til forskellige aktiviteter. Ideen med undersøgelsen er så at se på, om det har haft en gavnlig effekt, målt ved fx flyttemønstre og beboernes generelle tilfredshed, at de forskellige boligområder har fået tilskud gennem omprioriteringsloven.

andel i problemerne i familien. Men internationale forskningsresultater og en lille pilotundersøgelse, vi tidligere har lavet her på SFI, viser, at slægtsanbringelser er mere stabile, og at børnene ofte trives lige så godt eller måske bedre. Det bliver interessant at se, om denne måling af effekten af slægtsanbringelse også vil bekræfte det."

Undersøgelsen består ikke kun af oplysningerne fra spørgeskemaet. 60 børn bliver interviewet: 20 fra slægtsanbringelse, 20 fra plejefamilie og 20 fra netværksanbringelse. Fra hvert område vil der blive valgt 10, hvor forløbet har været tilfredsstillende og 10, hvor der har været vanskeligheder, eller hvor anbringelsen er brudt helt sammen. Interviewene skulle derfor kunne bringe ny viden om, hvilke faktorer der betyder noget for hhv. vellykkede eller mislykkede anbringelser.

"Det er vigtigt at kombinere forskellige metoder, når vi vil have viden om, hvad der virker eller ikke virker. De statistiske beregninger kan give et svar på, om tiltagene har effekt, men hvis vi vil mere i dybden med, hvorfor noget virker, og finde nogle årsagssammenhænge, er kvalitative interview, teoretiske overvejelser og input fra praksis vigtige," fastslår Tine Egelund.